

Oslø

Souja Waendorph
c/o fru Knopph
Møstegl. 2 B

Løssalgpris 25 øre

Nr. 10 — 3. årg.

Fredag 10. juni 1949

Fylkesmann Lindboe opphever fondet for bureisere og jordarbeidere i Nord-Trøndelag

Det var fylkesmann Eggen som opprettet fondet - og takknemligheten var stor blant jordbrukets menn

Lindboes beslutning har vakt forargelse i Nord-Trøndelag

Fondets midler må med rette sies å være bureisernes eiendom

Vi har mottatt følgende:

Eg hev lese om saka mellom Getz og Lindboe i Dykkar vrede blad, og eg og mange med meg vart påny arg, når vi kom til å tenkje på kva hr. Lindboe hev gjort med fondet for bureisarar og jordarbeidarar, som fylkesmann Eggen skapa i okkupasjonstida. Det virka til glede for arbeidets adelsmenn, som Eggen og med rette kalla dei bureisarar og jordbruksarbeidarar han tok fram ut av skugjen. Dei fekk pengehjelp og fylkets hedersteika. Vi vart gla i Eggen for dette, som synta djup kjensle for nasjonale og kulturelle verdier. Men kva hender? I fylkestinget 1947 rår fylkesmann Lindboe til at dette fondet skal slettast ut for å balansere driftsbudsjettet! Eg hugsar at næringsnemnda i fylkestinget kom med ei merknad om, at det var heilt rett av fylkesmann Eggen, at han hadde skapa dette fondet, men nemnda gjekk elles med på å oppheva det. — Eg spør no «8. Mai»: Hadde fylkesmann Lindboe nokon rett til å gjera slik urett mot bureisarane og jordarbeidarane i Nord-Trøndelag? Kan ein ikkje seia, at midlane er bureisarane sin eigedom?

«8. Mai» kan gjerne bruke mitt eige namn, elles er eg Forarget jøssing-bureisar.
Lanherad, mai 1949.

Vi har tatt for oss fylkestingsforhandlingene for Nord-Trøndelag, og de opplysninger vi finner der, stiller denne sak i et ennå merkeligere lys.

For å begynne med begynnelsen, så viser det seg, at fylkesmann Eggen er den eneste som har formådd å skaffe sitt fylke

disse ekstraintekter. De skriver seg fra de oppkjøpsfirmaer som formidlet de folkerettslig berettigede rekvisisjoner, og med energi og dyktighet har herr Eggen sørget for at fylket fikk sin andel i disses inntekter med ca. en kvart million kroner. — Vi finner saken først behandlet i fylkestingsforhandlingene for 1942 som dok. nr. 60 og 61. Side 235 gjør fylkesmann Eggen rede for at han vil bruke disse ekstrordinære midler til et fond til påskjønnelse av bureisere og jordarbeidere. Dokument 61 inneholder: «Statutter for Nord-Trøndelag fylkes fond for bureisere og jorddyrkere» (opprettet av Nord-Trøndelag fylke ved fylkesmann Eggen i 1942).

Det skulle vel ikke være undertitlen som har svidd fylkesmann Lindboe i øynene?

Den 9. juni 1942 besluttet fylkestinget å vedta fylkesmannens framlegg, og fondet er dermed en realitet.

Under fylkestingsforhandlingene i 1943 ble flere menn hedret med bidrag fra fondet og med fylkets hederstegn, som fylkesmann Lindboe senere hen har sendt til Det kgl. Videnskabs Selskabs myntkabinett, ledsaget av noen spydige bemerkninger, som visselig ville bedrøve bureiserne meget hvis de ble alminnelig kjent.

I 1944 foregikk den samme utdeling til stor glede for alle jordbruksinteresserte i fylket. (Se fylkestingsforhandlingene 5. 6. 44, s. 308).

I dette fylkesting fikk fondet sin endelige utforming, og vi gjengir statuttene slik de ble vedtatt etter fylkesmannens forslag, idet vi først refererer fylkesmann Eggens uttalelse i denne forbindelse (se sak nr. 21, s. 315 i forhandlingene):

«Det er en nasjonal plikt å støtte bureiserne som med sitt arbeide gjør fedrelandet større. Nord-Trøndelag fylke, som er av de fylker hvor bureisingsmulighetene er størst, har plikt til å sørge for at sykdom og

andre vanskeligheter ikke begrenser arbeidsevnen og -viljen hos dem som bryter jord. Det er bakgrunnen for økningen av fondets midler og utvidelsen av statuttene.»

Statuttene lyder slik:
§ 1. Fondets kapital skal minst være kr. 130.000. Ved bidrag og tillegelse av renter kan kapitalen økes til 200.000 kroner. Vokser fondets midler ut over denne grense, kan det overskytende disponeres etter samme regler som for fondets renter.

§ 2. Omhandler styret for fondet.
§ 3. Kapitalen ska stå urolig og anbringes etter styrets nærmere bestemmelser. I tilfelle noen del av rentene ikke kommer til anvendelse etter statuttens § 4, tillegges de kapitalen, dog skal det være adgang til å disponere et års ubrukte renter ved senere utdelinger.

§ 4. Rentene av fondskapitalen brukes som påskjønnelse til bureisere og jordarbeidere, som har gjort seg særlig fortjent ved sin personlige innsats i direkte arbeide med jord, og som økonomisk støtte til vanskeligstilte og verdige bureisere. — Påskjønnelse utdeles fortrinnsvis til: a) Bureisere som har dyrket mye jord og som driver sitt eget bruk godt. b) Jordarbeidere som har utført mye og godt dyrkings- og grøftingsarbeide. c) Økonomisk støtte som hjelp til selvhjelp for verdige bureisingsmenn som uforskytt er kommet i økonomiske vanskeligheter.

§ 5. Påskjønnelse i henhold til § 4 a og b, utdeles en gang årlig. Portsjonene settes til minst 500 kroner. Ved siden av pengebeløp utdeles diplom. Utdelingen foretas av fylkesmannen, som regel under fylkestinget. Økonomisk støtte i. h. t. § 4 c, utdeles til tider og med beløp som fondets styre bestemmer.

§ 6. Forslag om tildeling av påskjønnelse etter § 4 a og b, sendes landbruksrådet hvert år innen utgangen av april gjennom vedkommende ordfører. Det må gies fullstendige opplysninger om det arbeide som ligger til grunn for påskjønnelsen. Forslag eller søknad om økonomisk støtte i. h. t. § 4 c, sendes likeledes gjennom ordføreren til landbruksrådet innen utgangen av april og utgangen av september.

Dette forslag til statutter som ble vedtatt som foran nevnt, er datert Stenkjer 2. mai 1944 og undertegnet Fylkesmannen i Nord-Trøndelag Torbjørn Eggen, kst.

Slik ble altså et vakkert tiltak til gagn for fylket til, i den ellers så vanskelige okkupasjonstid.

Så hopper vi fram til 1947 og befinner oss igjen på fylkesman-

nens kontor og leser dok. nr. 53 — 1947 (s. 203 i fylkestingsforhandlingene):

«... Under henvisning til foranstående innstilles til fylkestinget å fatte sådant vedtak: Restkapitalen av de midler som fylket har fått i andel i oppkjøpsfirmaernes godtgjørelse for stråforkjøp til tyskerne, blir å ta til inntekt i fylkesbudsjettet for 1947—48 idet Nord-Trøndelag fylkes fond for bureisere og jorddyrkere oppheves. Nord-Trøndelag fylke, 2. mai 1947
Asbjørn Lindboe.»

På s. 433 (20/6) finner vi fylkestingets vedtak i samsvar med fylkesmannens innstilling!

Vi trodde ikke at dette var mulig — og så begrunnelsen da: At det ellers var vanskelig å balansere budsjettet som for 1947—48 hadde en brutt inntekt og en brutt utgift på 7,795,097 kroner!

Og hva angår fylkesmann Lindboes bemerkninger i forslaget om midlene som fylket har fått, må det vel uten noen risiko kunne sies at det er en omskrivning av det faktiske forhold. Det er jo åpent kjent, at det utelukkende skyldes fylkesmann Eggens iherdige kamp, at pengene kom fylket til gode, men det vil vel ikke den nåværende fylkesmann erkjenne. Han har med sitt forslag villet fjerne et vakkert minne over Eggens gavnlige virke i fylket.

Dette er den redegjørelse, som vi på dette tidspunkt kan gi den forargede innsender. Vi tror nok at fylkesmann Lindboe ikke har hatt noen moralsk rett til å ta disse midler fra bureiserne og jordarbeiderne i Nord-Trøndelag. Og det tjener heller ikke fylkestinget til noen ære at det bøyet seg for hans anslag mot fondet og de små i samfunnet. Vi spør så til slutt: Hvem har i dette spørsmål vist nasjonalt sinnelag og sans for menneskelige verdier, fylkesmann Lindboe eller fylkesmann Eggen?

Bureiserne og jordarbeiderne i Nord-Trøndelag vil selv kunne gi svaret på dette.

Begikk president Roosevelt selvmord? — Se side 7